

ת"פ (באר שבע) 28853-08-22 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' מחמד אבו כף - בעצמו

ת"פ (באר-שבע) 28853-08-22 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' מחמד אבו כף - בעצמושלום באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 28853-08-22
מדינת ישראל - תביעות נגב

נגד

מחמד אבו כף - בעצמו

ע"י ב"כ עו"ד נאצר אלעטאונה

בית משפט השלום בבאר-שבע

[22.07.2024]

כבוד השופט יריב בן דוד

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות הבאות: גניבת רכב והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, עבירות לפי סעיפים 413ב ו-275 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") בהתאמה; נהיגה ללא רישיון נהיגה לפי סעיף 10(א) בפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961; ונהיגה ללא ביטוח לפי סעיף 2א בפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.

על פי עובדותכתב האישום, בשעות הלילה המאוחרות של יום 30.7.22, גנבו שני אלמונים רכב מסוג טויוטה (להלן: "הרכב"), אשר חנה בחנייה ביתית בדימונה לאחר שניפצו את שמשותו.

הרכב נצפה תחילה ביום 3.8.22 בשעות אחר הצהריים בהרי דימונה, בהיותו מונע, עם חלון אחורי מנופץ ושברים באזור ההתנעה ובאזור החלונות הקדמיים. בהמשך, בשעות הערב, הועבר הרכב לשטח הסמוך למעבר "מיתר" בידי פלוני, אשר ירד מן הרכב והותירו מונע. לאחר כעשר דקות נכנס הנאשם לתוך הרכב והחל בנסיעה לכיוון הכיכר המובילה לשטחי הרשות הפלסטינית. מייד בסמוך, יצא הנאשם מהרכב והחל בבריחה רגלית לכיוון שטחי הרשות ונתפס לאחר מרדף רגלי קצר.

על פי החלק הכללי שבכתב האישום, מספר לוחית הזיהוי של הרכב שונה לאחר גניבתו, כך שהספרה 3 שונתה לספרה 8 באמצעות הדבקת איזולירבנד.

תסקירי שירות המבחן

2. ביום 21.6.23 הוגש תסקיר שירות המבחן (להלן: "התסקיר הראשון"), במסגרתו התבקש בית-המשפט לדחות הדיון בעניינו של הנאשם בארבעה חודשים על מנת לבחון הליך טיפולי.

על פי נתוני התסקיר, הנאשם רווק בן 20, מתגורר עם משפחתו בפזורת "אום בטין".

הנאשם מוכר למערכת בריאות הנפש מגיל 15 על רקע הפרעת אישיות עם קושי בוויסות רגשי. בהמלצת הרווחה, עבר הנאשם בגיל 16 להתגורר בפנימייה, ובגיל 18 שב לבית הוריו. הנאשם התקשה להשתלב במקום עבודה מסודר ויצב, עבד בעבודות מזדמנות והחל לנהל קשרים עם גורמים שוליים באזור מגוריו. נמסר כי הנאשם הודה בביצוע העבירות והביע חרטה על מעשיו.

הנאשם תיאר כי בתקופה הרלוונטית לביצוע העבירות חש דכדוך וייאוש על רקע של היעדר תעסוקה, החל לבלות עם חברה שולית באזור מגוריו ורצה להרוויח כסף. לדבריו, אחד מחבריו הציע לו להעביר רכב לחברון תמורת כסף והוא לא היה מודע לכך שהרכב גנוב. לדברי הנאשם, הוא נמנע מקיום של קשרים חברתיים עם גורמים שוליים, בשל הבנתו כי קשרים אלה סיבכו אותו בפלילים.

במסגרת מעצרו, השתלב הנאשם בקבוצה טיפולית לעצורי בית וסיים השתתפותו בה בחודש מאי 2023. נמסר כי הנאשם התייצב בקביעות והיה קשוב לתכנים שעלו במפגשים, חרף קשיי שפה שבגינם התקשה לשתף מעולמו הפנימי, ובשל כך, הוחלט לשלב הנאשם בטיפול פרטני עם עו"ס דוברת השפה הערבית, ולהפנותו לתוכנית "יתד", על מנת לקדם הכשרה מקצועית ורכישת שפה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם גילה יכולת לתת אמון בגורמי הטיפול, כי קיימת אצלו מוטיבציה גבוהה לארגן חיו חדש תוך הבעת עניין בהשתלבות בעבודה ולימודים וכי הוא מבטא רצון להתרחק מפלילים ושואף לתפקוד תקין ויצרני בחברה.

מאידך, התרשם שירות המבחן ממאפייני אישיות ילדותיים ובלתי בשלים, אשר מתבטאים בחשיבה אימפולסיבית ונעדרת הבנה מעמיקה להשלכות התנהגותו, לצד העדר תעסוקה, ומצבו הרגשי הלא יציב של הנאשם. עוד העריך שירות המבחן כי הנאשם מנהל קשרים חברתיים בעייתיים.

3. ביום 30.1.24 התקבל תסקיר משלים מטעם שירות המבחן (להלן: "התסקיר המשלים").

במסגרת התסקיר המשלים, עדכן שירות המבחן כי הנאשם עובד בשטיפת רכבים באשקלון וכי בשל מצב החירום במדינה מאז 7.10.23 הוא טרם שולב בפגישות פרטניות עם סטודנטית עו"ס, כפי שתוכנן. אשר לתוכנית "יתד", נמסר כי הנאשם מגיע לפגישות אבחון תעסוקתי והכוונה עם עו"ס במחלקה לשירותים חברתיים במקום מגוריו.

ביחס לשיחות הפרטניות עם שירות המבחן, אשר התנהלו במהלך תקופת הדחייה, התרשם השירות משיתוף פעולה מלא של הנאשם ומכך שביטא רצון ונכונות להמשיך בהליך הטיפולי ולערוך שינוי בחייו.

הומלץ על צו מבחן לשנה במהלכו ימשיך הנאשם בטיפול במסגרת שירות המבחן והיחידה לצעירים ברווחה של מועצת אל קאסום, ומאסר קצר אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות לצד ענישה צופה פני עתיד. טיעונים לעונש

4. בדיון שנערך ביום 6.2.24, הגישה ב"כ המאשימה טיעונים לעונש בכתב (ת/1).

5. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם: הגנה על ביטחונם, רכושם ופרטיותם של הפרט ושל הציבור, וכן הגנה על חייהם ושלמות גופם של המשתמשים בדרך. לשיטת ב"כ המאשימה, הפגיעה בערכים במקרה הנדון היא פגיעה במידה משמעותית.

ב"כ המאשימה עתרה לקביעת מתחם ענישה שנע בין 10 ל-24 חודשי מאסר. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, הפנתה ב"כ המאשימה להיות הנאשם צעיר בן 19 (בעת ביצוע העבירות) נעדר עבר פלילי, אשר הודה במיוחס לו ובכך חסך זמן שיפוטי יקר. ביחס להליך הטיפולי שעבר הנאשם בשירות המבחן, טענה ב"כ המאשימה כי אין מדובר בהליך שיקומי המאפשר חריגה ממתחם העונש. נוכח האמור, עתרה ב"כ המאשימה למקם את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם, לצד הטלת רכיבי ענישה נלווים - מאסר מותנה ארוך ומרתיע, פסילת רישיון נהיגה, קנס משמעותי, פיצויים למתלוננים והתחייבות. 6. ב"כ הנאשם עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן, אשר התקבלה לטענתו, לאחר הליך לא קצר בו הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן. לטענת ב"כ הנאשם אין הבדל ממשי בין עתירת המאשימה ל-10 חודשי מאסר בפועל לבין מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות כפי ששירות המבחן המליץ, במצב הדברים הנתון בו לא תנוכה מעונש זה תקופת מעצר של כ-3 חודשים. עוד טען ב"כ הנאשם ביחס לחלקו המשני (לשיטתו) של הנאשם בביצוע עבירת גניבת הרכב, להיותו צעיר נעדר עבר פלילי, להודאתו וקבלת האחריות על המעשים שלצידה, ולכך שראוי במקרה זה לחרוג גם ממתחם הענישה לו עותרת המאשימה בשים לב לשיקולי שיקום וסיכוי ממשי לשיקום עתידי. 7. בדבריו האחרונים, מסר הנאשם, בסיוע תרגום בא כוחו: "באותם זמנים כשקרה המקרה הייתי בפנימייה והיה לי מצב נפשי באותו זמן בפנימייה והייתי מקבל טיפול תרופתי. אני הפסקתי בזמנו את התרופות בפעם אחת וזה עשה לי הרבה בעיות. התחלתי לא להיות מרוכז ולישון הרבה וזה עדיין לא מצדיק את הטעות שאני עשיתי. מאז שהשתחררתי ממעצר אני השתנתי בהרבה. עכשיו יש לי תכנית לימודים ואני רוצה לסיים אותה ולהמשיך". 8. טרם מתן גזר דין התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר משלים נוסף בעניינו של הנאשם, (כחמישה חודשים לאחר טיעוני הצדדים לעונש) על מנת שיהיה בידי ביהמ"ש לעמוד אחר המשך ההליך הטיפולי בעניינו. על פי תסקיר משלים נוסף זה אשר התקבל ביום 17.7.24, לנאשם לא נפתחו תיקים חדשים, הוא הגיע לפגישות ב"מחלקה לשירותים חברתיים אל קאסום" בכדי לקדם הכשרה מקצועית ורכישת שפה (עד ליציאת העו"ס לחופשת לידה ועתה אמורים לשבץ במקומה עו"ס אחרת), בשיח חוזר עמו עלה כי מתחרט על מעורבותו בפלילים, כי מרגיש כיום בוגר ואחראי יותר, ומרוכז בעבודתו ובסיוע כלכלי למשפחתו. הנאשם הביע הסכמתו לקחת חלק בטיפול פרטני בשירות המבחן לעיבוד קשייו ודפוסיו המכשילים. שירות המבחן שב על המלצתו להטלת צו מבחן לצד מאסר בדרך של עבודות שירות ומאסר מותנה מרתיע. מתחם העונש ההולם 9. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין).

עיקרון ההלימה הינו העיקרון המנחה בענישה - קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40 לחוק העונשין).

10. הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו ממעשיו של הנאשם הם זכות הקניין והגנה על רכוש הציבור ופרטיותו - הן של בעלי הרכבים, והן של הציבור הרחב אשר סופג נזקים עקיפים דוגמת עליית מחירי פרמיות הביטוח. כן יש לציין בהקשר זה סיכון של מפגש בין הגנב לבין בעל הרכב, העלול להתלקח לכדי אירוע אלימות ופגיעה בערכים מוגנים נוספים, או מפגש עם כוחות המשטרה אשר מתרחש לא אחת במהלך שינוע הרכב למחסום, העלול להסלים אף הוא ולהביא לפגיעה בערכים מוגנים נוספים כגון שמירה על חיי שוטרים ומשתמשי דרך אחרים.

בנוסף, פגע הנאשם גם בערכים המוגנים של הגנה על שלומם וגופם של שוטרים ומשתמשי הדרך האחרים, ובערכי כיבוד שלטון החוק וציות ושמירה על הסדר הציבורי - נהיגה ברכב גנוב ללא רישיון נהיגה, אותו מעולם לא הוציא הנאשם, מהווה פגיעה מהותית בערכים אלו. בעשותו כן מהווה הנאשם "פצצה מתקתקת" הנעה על כבישי הארץ בדרכה לשטחי הרשות, ולא אחת המחיר אותו משלם הציבור בחיי אדם הוא בלתי נסבל.

11. בעניין חומרתן של עבירות גניבת רכבים, אשר הפכו זה מכבר "למכת מדינה", יפים דברי בית המשפט העליון בשורת פסקי דין:

כך למשל ר' בע"פ 11194/05 עטיה אבו סבית ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו):

"למרבה הצער, תופעת גניבות הרכב טרם נעקרה משורש, ומכת המדינה שאליה נדרש בית משפט זה לפני בדיוק עשור (פסק הדין בע"פ 5724/95 ניתן ב- 12.5.96), כמעט שהפכה לעשר מכות; היא ממשיכה לנגוס ברכושם של רבים, ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית. המעט שבידי בית משפט זה לעשות הוא לחזק את ידיהם של בתי המשפט הדיוניים בראיה מחמירה של העבירות הכרוכות בכך".

וברע"פ 9269/17 ראמי אבו עישא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו):

"פעמים רבות עמד בית משפט זה על חומרתה של עבירת גניבת הרכב, בה הורשע המבקש, הגורמת נזק מידי לבעל הרכב וכן נזק כלכלי רחב לציבור, ובהתאם על הצורך לנקוט בענישה מחמירה במקרים אלו ... יתרה מכך, מעשיו של המבקש היוו סכנה לציבור משתמשי הדרך וכוחות המשטרה, ומלמדים על חוסר יראת החוק."

בע"פ 2333/13 באסל סאלם נ' מדינת ישראל (נבו 03.08.2014) :

"עבירה של גניבת רכב הוכרה זה מכבר כעבירה חמורה, הן על ידי המחוקק אשר קבע לצידה עונש מאסר ממושך וחמור משל עבירות גניבה אחרות, והן על ידי בית משפט זה, אשר עמד על הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה בגין ביצועה ... הנזק שנגרם כתוצאה מעבירה זו הוא רב, הן כלפי המשתמש ברכב שנגנב, והן כלפי הציבור בכללותו לנוכח העלאת פרמיות הביטוח בשל ריבוי גניבות"

12. מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של גניבת רכבים:

א. ע"פ 2333/13 באסל סאלם נ' מדינת ישראל (נבו 03.08.2014)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בביצוע שתי עבירות גניבת רכב ושתי עבירות סיוע לגניבת רכב. הנאשם פעל עם אדם נוסף וכחלק מחבורה, תוך חלוקת תפקידים בין חבריה. בית-המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין 8 ל-24 חודשי מאסר לכל אירוע גניבה (סה"כ 4 אירועים) וגזר דינו ל-4 שנות מאסר. ערעורו נדחה. במסגרת הערעור, בית-המשפט העליון נדרש בין היתר לסוגיית קביעת מתחם זהה הן לעבירה מושלמת והן לסיוע לאותה עבירה. בית-המשפט דחה הערעור ואשר לסוגיית קביעת מתחם לעבירות סיוע, קבע: "מתחם הענישה שנקבע, הנע בין 8 לבין 24 חודשי מאסר לכל אחת מארבע העבירות בהן הורשע המערער - הינו הולם לנוכח חומרת העבירה, נסיבותיה ומדיניות הענישה הנהוגה. העובדה כי בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה אחיד, הן לעבירת הגניבה והן לעבירות הסיוע לגניבה, אכן עלולה לעתים לעורר שאלה. אולם, אין הכרח שמתחם הענישה בגין עבירת סיוע יהא מחצית ממתחם הענישה בגין ביצוע עיקרי של אותה עבירה ...".

ב. רע"פ 1123/18 אשרף דבארי נ' מדינת ישראל (נבו) 14.03.2018

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות ניסיון גניבת רכב, נהיגה ללא רישיון נהיגה, גניבה ואיומים. העבירה לא הושלמה מכיוון שהמתלונן דלק אחרי רכבו, השיגו, ובכך מנע ביצוע גניבתו. בית-משפט השלום אימץ את מתחם העונש ההולם של המאשימה - מתחם שנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר. נוכח נסיבות מקלות ושיקולי שיקום נגזרו על הנאשם 13 חודשי מאסר (והופעל חודש מאסר מותנה במצטבר). הן הערעור והן בקשת רשות הערעור נדחו.

ג. רע"פ 780/15 מוצטפא חאג' יחיא נ' מדינת ישראל (נבו) 04.02.2015

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירת סיוע לגניבת רכב ונהיגה ללא ביטוח, עת בה שימש כרכב מוביל לרכב הגנוב. נקבע מתחם שהוא "מאסר בפועל למשך חודשים". על הנאשם נגזרו 9 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח.

ד. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66955-03-23 אבו כף נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בקשירת קשר לביצוע פשע, גניבת רכב וסיוע לזיוף סימני רכב, בכך שהגיע ביחד עם אלמוני, אשר החליף לוחית זיהוי של רכב ונהג ברכב הגנוב, בזמן שהנאשם נסע ברכב ליווי. המתחם שנקבע נע בין 14 ל-28 חודשי מאסר. לחובת הנאשם הרשעה אחת ישנה, ונגזרו עליו 15 חודשי מאסר. בהמשך חזר בו מהערעור לבית-המשפט המחוזי לאחר ששמע הערותיו.

ה. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 1190-03-21 אלבטיחאת נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)

המערער, צעיר נעדר עבר פלילי, הורשע בעבירת של קשירת קשר לעשות פשע וגניבת רכב תוך העברתו מהעיר באר שבע אל שטחי הרשות. על המערער נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נלווים. ביהמ"ש המחוזי דחה את ערעורו תוך שקבע כי: "הלכה למעשה, בתי משפט מטילים על עבירת גניבת רכב עונשי מאסר בפועל, מאחורי הסורגים, גם כאשר מדובר בנאשמים צעירים או כאלה שאין להם עבר פלילי".

ו. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 31602-02-19 אלגראבעה ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)

שני המערערים, צעירים בני 19 ו- 21 הורשעו בעבירה של גניבת רכב מהעיר באר שבע ובסיוע להתפרצות לרכב וגניבת ארנק מתוכו בהמשכו של אותו לילה, ונדונו לעונשי מאסר בני 15 ו- 13 חודשים. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורם על העונש חרף המלצות שירות המבחן להטיל עליהם צווי של"צ.
ז. ת"פ (שלום ב"ש) 7817-09-19 מדינת ישראל נ' אלרפאיעה (פורסם בנבו)
הנאשם הורשע בשלושה כתבי אישום - שני אירועי גניבת רכב ואירוע גניבה "רגילה" של דלק. אירוע גניבת הרכב השני בוצע תוך הפרת תנאי שחרור. המתחם לאירוע הראשון נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר ואילו המתחם לאירוע השני נע בין 13 ל-25 חודשי מאסר. בהעדר עבר פלילי ובשים לב לנסיבות אישיות קשות, נגזרו על הנאשם 20 חודשי מאסר בגין שלושת כתבי האישום.

13. ובעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה, ר' למשל:

עפ"ת (מחוזי ב"ש) 33449-09-14 מדינת ישראל נ' יוסף אלעול (נבו 22.01.2015)

בית-המשפט קבע מתחם לעבירת נהיגה ללא רישיון נהיגה: עד 6 חודשי מאסר בפועל, ופסילת רישיון נהיגה בפועל שנעה בין 3 ל-48 חודשים וקיבל ערעור מדינה ביחס לנאשם בעל עבר פלילי מכביד (עליו נגזרו בבימ"ש קמא 7 חודשי פסילה) וגזר על הנאשם 24 חודשי פסילת רישיון נהיגה בפועל.

רע"פ 2925/21 מונדר נסראללה נ' מדינת ישראל (נבו 09.05.2021)

הנאשם הורשע בעבירות של נהיגה ללא רישיון רכב (לא הוציא מעולם), ללא ביטוח תקף, ואי ציות לשוטר שהורה לו לעצור בצד הדרך. נוכח עבר פלילי תעבורתי אשר כלל 7 הרשעות קודמות בגין עבירות דומות, בית-המשפט לענייני תעבורה גזר על הנאשם 4 חודשי מאסר בפועל ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 36 חודשים. בית-המשפט המחוזי קבע שהן רכיב המאסר והן רכיב הפסילה נטועים במסגרת מתחם העונש ההולם וציטט:

"אין להקל ראש בסיכון הנובע מהעבירה של נהיגה ללא רישיון. אדם הנוהג מבלי שיש בידיו רישיון נהיגה כלל, לעתים רבות אינו בקיא בחוקי התנועה ובאופן הפעלת הרכב. בכל אלה יש כדי להוות סיכון ממשי ומיידי לכלל הציבור בכביש - נהגים אחרים, הולכי רגל ואף המערער עצמו" (עפ"ת 37090-05-10 עודה נ' מ"י (פורסם במאגרים, מיום 07.07.10).

בקשת רשות הערעור לבית-המשפט העליון נדחתה.

14. בבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין) נשקלו הבאים:

התכנון שקדם לביצוע העבירה וחלקו היחסי של הנאשם:

חרף העובדה שהנאשם לא הורשע בעבירת קשירת קשר, עולה מעובדות כתב האישום כי העבירות בהן הורשע בוצעו בצוותא עם אחרים במסגרת התארגנות עבריינית בחבורה. ודוק, גניבת הרכב מחניית ביתו של המתלונן בוצעה על ידי שני אלמונים, ורק אחרי מספר ימים, היה זה אדם פלוני אחר אשר הסיע את הרכב לקרבת מעבר "מיתר", ורק לאחר מכן, נטל הנאשם את הרכב לידי וחסיועו לכיוון המחסום על מנת להעבירו לשטחי הרשות הפלסטינית. ברי כי אופרציה זו לא יכולה הייתה להתבצע ללא תכנון מקדים של תוכנית עבריינית במסגרתה, קיבל הנאשם את תפקידו בכוח.

לאילו יש להוסיף את העובדה שמספר לוחית הזיהוי של הרכב שונה כך שהחלפה בו אחת הספרות. המדובר בנסיבה אשר מוסיפה לתחכום שבביצוע העבירה ויש בה להקל את ביצועה. עולה אפוא כי הנאשם פעל ביחד עם אחרים באופן יזום ומאורגן לגניבת הרכב, תוך תכנון מוקדם, ושינוע הרכב אל שטחי הרשות הפלסטינית.

חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה:

על פי עובדות כתב האישום היה חלקו של הנאשם מאוחר בשרשרת מעשי גניבת הרכב, ומתחיל רק ביום השישי לאחר שנגנב מחניית בעליו בדימונה, עם ניסיון שינועו לשטחי הרשות. אינני סבור כי יש בכך כדי להביא למסקנה בדבר חלק מופחת של הנאשם במעשה גניבת הרכב ביחס לאחרים בשרשרת. גם אם הנאשם לא היה זה שהתניע את הרכב ונטלו מחניית ביתו, הרי שהוא שימש חוליה משמעותית בשרשרת המעשים אשר סופה בהעברת הרכב לשטחי הרשות "בדרכו האחרונה" של הרכב בשטחי הרש"פ.

הנזק שנגרם מביצוע העבירה והנזק הפוטנציאלי שלצידה:

לצד גניבות רכבים נזק רכושי משמעותי ונזקים כלכליים ואחרים הנופלים על כתפי בעלי הרכבים עצמם ועל הציבור הרחב בבחינת נזקים עקיפים אך מוחשיים.

רכב הוא על פי רוב הנכס הנייד המשמעותי ביותר אותו מחזיקים האזרחים, וגניבתו הינה "מכה כלכלית" לא פשוטה לבעליו, לא כל שכן "העלמתו" אל תוך שטחי הרשות הפלסטינית. גם אם הרכב מבוטח וחברת הביטוח משפה בסופו של יום את בעל הרכב, נושא בעל הרכב בנטל כספי הכרוך בעליית פרמיית ביטוח עתידית, בתקופה שעד קבלת רכב חלופי וכספי ביטוח, בעלויות של נסיעה בתחבורה חלופית, בפגיעה בפוטנציאל השתכרות בתקופה בה אינו נייד, וזאת לצד עוגמת נפש ופגיעה לא קלה בשגרת חייו (ולעיתים בצרכים חיוניים כגון טיפולים רפואיים מרוחקים) בשבועות שלאחר אירוע הגניבה.

אף הציבור הרחב נושא בנטל כספי בשים לב לעלויות מחירי ביטוח רכב נוכח עלויות רציפות בהיקף גניבות הרכבים - שנת 2024 היא דוגמא טובה לכך. כל אזרח שילם (או ישלם) מכיסו פרמיית ביטוח יקרה משמעותית גם בשים לב להתרחבות התופעה העבריינית הקשה של גניבות רכבים מאסיביות והעברתם אל שטחי הרשות.

מטבע הדברים, בכל תיקי גניבות הרכבים קיים פוטנציאל נזק גבוה עוד יותר מהנזק שנגרם בפועל. לצד אירוע גניבת הרכב ושינועו אל עבר שטחי הרשות פוטנציאל נזק ממשי הכרוך במפגש עם כוחות המשטרה המסלים לא אחת לכדי מרדף מסוכן וסכנת חיים של ממש לשוטרים ולמשתמשי דרך אחרים. ועוד קודם לכן, קיים פוטנציאל מפגש בלתי צפוי עם בעל הרכב, העלול אף הוא להסלים לכדי אירוע אלימות אשר נזק ממשי לצדו.

בענייננו, פוטנציאל הנזק ממשי עוד יותר בשים לב לכך שהנאשם נהג ברכב הגנוב במצב בו לא קיבל מעולם רישיון נהיגה, על כל המשתמע מכך.

15. בשל האמור, מצאתי לקבוע את מתחם העונש ההולם כך שינוע בין 12 ל-24 חודשי מאסר. אני ער לעתירת המאשימה לקביעת מתחם ענישה המתחיל ב-10 חודשי מאסר, ברם, נוכח הפגיעה המשמעותית בערכים המוגנים, ובשים לפסיקה הנוהגת, סבורני כי מתחם זה יפה ביחס לעבירות של גניבת רכב ללא עבירה של נהיגה ללא רישיון אשר יש בה לפגוע ממשית בערכים מוגנים נוספים.

שיקולי הענישה בתוך מתחם העונש

16. בגזירת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש, נשקלו הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לחוק העונשין):
עבר פלילי:

הנאשם בן 19 בעת האירוע, נעדר עבר פלילי.

נטילת אחריות, ומאמצים לחזרה למוטב:

הודאת הנאשם מגלמת (בדרך כלל) קבלת אחריות על ביצוע המעשים, יש בה משום הקלה למתלוננים אשר נחסך מהם מעמד העדות בבית-המשפט, ונלווה לה חסכון משמעותי מזמנם של עדי התביעה ובהם שוטרים, ובזמן שיפוטי יקר. בענייננו, נטל הנאשם אחריות על מעשיו הן במסגרת שירות המבחן והן בדבריו בבית-המשפט.

הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן ועם גורמי הטיפול הרשמיים באזור מגוריו ככל שנדרש על פני ציר זמן ארוך יחסית, ושירות המבחן העריך כי יקבל מענה הולם ויתרם במסגרת המשך טיפול והכוונה.

יחד עם זאת יש לציין כי אין מדובר בנאשם המאובחן כסובל מהתמכרות כרונית או בעיה מוכרת אחרת המצריכה טיפול ממוקד ייעודי ואינטנסיבי, אלא בנאשם צעיר אשר שירות המבחן העריך כי אישיותו אינה בשלה וכי יהיה בהמשך טיפול פרטני ושילוב במערכות הטיפול של הרווחה באזור מגוריו כדי להביא לשיקומו בהיבטי עיבוד והפנמה, רכישת דרכי התמודדות, לצד הכוונה מקצועית ורכישת שפה.

פגיעת העונש בנאשם:

סביר כי עונש של מאסר בפועל בעניינו של נאשם צעיר ונעדר עבר פלילי יהוה פגיעה בו ובמשפחתו ויביא לחשיפתו לחברה עבריינית.

17. סטייה ממתחם משיקולי שיקום:

על פי סעיף 40 ג(ב) לחוק העונשין רשאי בית המשפט לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם אשר נקבע בשל שיקולי שיקום על פי הוראות סעיף 40ד לחוק.

סעיף 40ד(א) לחוק מורה כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם הענישה ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקום ככל שמצא כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם.

פסיקת בית המשפט העליון אשר לחריגה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום מלמדת על חריגה במשורה, וזאת רק כאשר ניכרים בפועל שיקום או סיכויי שיקום מובהקים (ר' ע"פ 671/22, אחמד אבו תנהא נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (20.10.2022)) (ההדגשות גם בהחלטת בית המשפט העליון הנ"ל - יב"ד).

בענייננו סבורני יש לסטות סטייה מתונה ממתחם הענישה נוכח שיקולי שיקום.

הנאשם בן 19 בעת ביצוע העבירות, נעדר עבר פלילי, מוכר למערכת הפסיכיאטרית מגיל 15 על רקע הפרעת אישיות עם קושי בוויסות רגשי. להערכת שירות המבחן בתקופת ביצוע העבירות היה הנאשם בשלבי גיבוש זהותו העצמית וכי קשר עם חברה שולית העניק לו תחושת ערך ושייכות.

בחודש יוני 2023 דיווח שירות המבחן כי הנאשם בעל קווי חשיבה ילדותיים ולא בשלים, ויחד עם זאת התרשם שירות המבחן ממוטיבציה גבוהה לשיקום ותפקוד נורמטיבי בחברה. בחלוף חצי שנה דיווח שירות המבחן במסגרת התסקיר המשלים על המשך הקשר הטיפולי עם הנאשם ועל נכונותו ורצונו של הנאשם להמשיך במהלך השיקומי לצד הבעת מוטיבציה גבוהה לארגון חייו חש תוך השתלבות בעבודה ולימודים ותוך לקיחת אחריות והבעת חרטה על התנהלותו הבעייתית במסגרת העבירות בהן הורשע.

גם בחלוף חצי שנה נוספת עדכן שירות המבחן כי לא נפתחו נגד הנאשם תיקים נוספים, והוא משתף פעולה ככל שנדרש מול גורמי הטיפול בשירות המבחן ובמועצה המקומית באזור מגוריו תוך שעובד ומסייע כלכלית למשפחתו. נמסר כי בכוונת שירות המבחן לשלב את הנאשם במסגרת צו מבחן בטיפול פרטני עם סטודנטית לעבודה סוציאלית דוברת השפה הערבית ולעקוב אחר המשך השתלבותו במסגרת תוכנית "יתד" ב"מחלקה לשירותים חברתיים אל קאסום" בתחום ההכשרה המקצועית ורכישת השפה. סבורני כי תיאור מהלך הקשר עם שירות המבחן על ציר זמן ממושך של למעלה משנה, תוך שקילת המשכו במסגרת צו מבחן, מבססים קביעה בדבר סיכויי שיקום מובהקים. אכן, הנאשם לא עבר טיפול ייעודי אינטנסיבי במסגרת קהילה למשל, אשר קל יותר להבחנה בבוא ביהמ"ש לשקול את הצלחת ההליך הטיפולי או את סיכויי לעתיד, אך דומה כי בעניינו של הנאשם הצעיר ונעדר העבר הפלילי, אשר אינו סובל מהתמכרות או בעיה אקוטית אחרת המצריכה טיפול ייעודי, הדרך הממושכת אותה עבר, ועדין עובר, מול גורמי הטיפול, מלמדת על שינוי אישיותו ותפיסתי משמעותי מצעיר ילדתי ובלתי בשל לאדם בוגר יותר, אחראי ובעל רצון של ממש לעריכת שינוי והשתלבות חברתית יצרנית ונורמטיבית. ובענין החריגה ממתחם הענישה, סבורני כי ענישה בדרך של עבודות שירות לתקופה המקסימלית, תהווה סטיה מתונה בלבד ממתחם הענישה הנוהג גם בשים לב לכך שהנאשם בתיק זה היה עצור תקופה של כשלושה חודשים אשר לא תנוכה מתקופה זאת. ודוק, ענישה זאת תהווה אף סטיה מתונה יותר מעתירתה העונשית של המאשימה ל- 10 חודשי מאסר.

סוף דבר -

18. נוכח האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- א. 9 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות ב"לונדע-כיוונים", בכתובת דוד ראובני בב"ש, במשך חמישה ימים בשבוע, על פי טווח השעות שיקבע הממונה על עבודות השירות.
 - הנאשם יתייצב לריצוי עונשו ביום 19.8.2024 בשעה 08:00 בבוקר במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז דרום של שב"ס ליד כלא באר-שבע.
 - אני מזהיר את הנאשם שעליו לנהוג בהתאם לכללים ולתנאים שיקבע הממונה על עבודות השירות ושם לא יעשה כן יכול ויפסקו עבודות השירות והוא יידרש לרצות את יתרת עונשו בכלא.
 - ב. 9 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של 3 שנים בגין כל עבירת רכוש מסוג פשע.
 - ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של 3 שנים בגין כל עבירת רכוש מסוג עוון, למעט עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב.
 - ד. קנס בסך ₪ 10,000 או 90 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.10.2024 ובכל 1 לחודש שלאחריו.
 - ה. פסילה בפועל 10 למשך חודשים. על הנאשם להפקיד רישיון נהיגה במזכירות בית המשפט ולחלופין למלא תצהיר מתאים במזכירות בית-המשפט. הפסילה תהיה במצטבר לכל פסילה אחרת, אם קיימת.
 - ו. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה על תנאי למשך 10 חודשים.
- הפסילה תופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים, יעבור הנאשם כל עבירת רכוש ברכבים לפי סימן ה'1 בפרק יא בחוק העונשין, או עבירה של נהיגה ללא רישיון ו/או בפסילה.
- את הקנס ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:
- תשלום בכרטיס אשראי באמצעות האתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה בכתובת: [-Hyperlink Removed-](#).
 - תשלום בשירות עצמי באמצעות מוקד שירות טלפוני של מרכז הגבייה, בטלפון שמספרו *35592 או, 073-205-5000.
 - תשלום במזומן בכל סניף של בנק הדואר, בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת שוברי תשלום) המזכירות תסגור את התיק ותעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות השירות.
 - זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.
- ניתן היום, ט"ז תמוז תשפ"ד, 22 יולי 2024, בנוכחות הצדדים.